

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krona. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vrn. Naložnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Protestno zborovanje praškega slovanskega dijaštva

29. aprila 1908 na češki univerzi. — Postopanje slovenske delegacije v proračunskem odseku.

Zborovanja se je udeležilo mnogo čeških vseučiliških profesorjev, med drugimi tudi rektor Goll, češki agrarec prof. Velich in prof. Masaryk. Ogromna je bila udeležba vsega praškega slovanskega dijaštva.

O slovenski vseučiliški zahtevi je referiral jurist Josip Pučnik (predsednik „Adrije“).

Najprepronejša točka v naučnem proračunu je srečno pod streho, slovenskemu narodu pa prinaša le veliko blamažo. Naš klerikalec dr. Korošec, v obraz se smejoč vsej javnosti, je predlagal splošno resolucijo, ki se niti z besedico ne dotakne naših striktnih zahtev. Tako daleč smo prišli, da vzlic vsem prepričevalnim argumentacijam tekom dolgih desetletij nimamo svoje univerze niti z besedico zasigurate, niti ni vlada poskrbela za to, da bi neovirano študirali na graškem in dunajskem vseučilišču, kje smo izpostavljeni buršovskemu nasilstvu in milosti nemškonalnih vseučiliških senatov. Ni več časa prihajati z argumenti, govorijo naj čuvstva v našem boju, katerega smo pripravljene dobojevati z največjimi žrtvami.

Smo brez višje kulturne institucije in največji talenti, ki se drugod popolnoma posvečajo vedi, se ubijejo pri nas v borbi za kruh. In vse one sile, ki bi postale drugod dika svojega naroda na znanstvenem polju, gredo za naš narodni organizem brezplodno v nič.

Nasprotno nam Nemci odrekajo v svoji tevtonski zagrizenosti in malenkostni protikulturni nevošljivosti vsako in najmanjšo prosvetno institucijo s katerimi so sami prebogato preskrbljeni, dobro vedo, da je izobrazba ona moč, ki odločuje boj za obstanek. In to so kulturonošci, kakor se radi imenujejo!

Pa še drugi srečen „šlager“ kroži danes po parlamentu: najprej novim razmeram in napredku vede primerno urejenje že obstoječih visokih šol, potem pride še le snovanje novih na vrsto! Seveda to je v prilog Nemcem! Zakaj bi se pa ne dalo urediti starih univerz in od enem zadostiti mnogo bolj perečim zahtevam po ustanovitvi novih!

Neupoštevana je naša zahteva že pol stoletja — rezultat je druga ničla.

Današnji naš protest bodi zadnji naš miren opomin naši vladi, da naj upošteva naše zahteve in potrebe. Italijani so nam pokazali drugo pot — pot terorizma.

Slovensko dijaštvo ne odstopi nikdar, četudi se vidi osamljeno v tem velikem boju, od zahteve po celotnem vseučilišču in takojšnji otvoritvi pravniške fakultete in smatra za svojo narodno dolžnost spraviti naše vseučiliško vprašanje zopet čimprej v aktualni stadij. Prosimo svoje češke tovariše, da so nam zavezniki v tem težkem boju. Tudi vaš interes je, da se ob Adriji ohrani krepak, podjeten in izobražen narod.

Danes se vse premalo misli na to in razumeva, da leži bodočnost tostranskih Slovanov na Adriji, katera nas veže z velikim svetom.

Trst šteje, kakor so pokazale zadnje državnoborske volitve, 50.000 Slovencev in Hrvatov in nikdar ne moremo prepustiti naš slovenski živelj v Trstu svoji usodi. Zato pa tudi ne moremo in ne smemo nikdar dopustiti ustanovitve italijanske fakultete v Trstu.

Bodimo ustrajni in složni v našem boju. —

Jurist Lotrič govori o slovenski delegaciji, ki je po večini klerikalna in bi se kot taka poprej potegovala za katoliško univerzo v Solnogradu, ko pa za slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Govori še jurist Lipold. „Dobro je šlo in nič se ni zgodilo“, tako si more baron Beck vesel misliti — piše „Arbeiter Zeitung“ — po končani razpravi o visokem šolstvu, po razpravi o poglavju, o katerem se gre za najvažnejše: za kulturne zahteve avstrijskih narodov. Efekt dolgih posvetovanj je ridiculus unus. Le v praznih, jalovih diplomatičnih knifih se hočejo poslanci drug drugega prekašati. Resolucije, ki so se sprejele, niso resolucije za univerze, te resolucije naj bi le gospodom delegatom omogočile komoden in celo časten izhod iz neprijetne zagate. Posl. Ploj je odkrito priznal, da so take resolucije instrumenti, s katerimi more vlada delati, kar hoče. A mistifikacija slov. javnosti je, da se pošilja v svet vesti, ki govore o romansko-slov. klubu, kakor bi bila to akcija, s katero se nam je Bog ve kaj zasiguralo — res pa je, da je ta blok sedaj našim delegatom le vezal roke. V slovensko časopisje so se pošiljale še pred razpravo resolucije, so bile baje namenjene, da se po dogovoru s slov. in rom. delegati stavijo — stavila se je pa slednjič resolucija, ki se je docela drugače glasila. Resolucija dr. Korošca niti z besedico ne omenja slov. zahtev, govori se le o skrbnem in nepristranskem preiskovanju predpogovora in o potrebnih pripravih pa ne za slov. univerzo, niti slov. pravniško fakulteto — ne, le splošno za nove univerze in fakultete.

Minister Marchet pri tem, seveda, niti povoda ni imel se izraziti o slov. univerzitetni zahtevi — med tem, ko je minister Hartel izrecno izrazil

upravičenost slov. zahteve. Torej je to korak — nazaj.

O slov. zahtevah se je soglasno sprejela sledeča resolucija:

„Slovensko dijaštvo v Pragi, zbrano na protestnem zborovanju vsega praškega slovanskega dijaštva:

I. Ostro obsoja nastop slov. delegacije, ki si je dala od vlade vezati roke, da je zamolčala slovenske že tolikrat jasno formilirane zahteve in se dala pridobiti za prazno in nedoločno resolucijo, ki le v splošnem zahteva ustanovitev novih univerz in fakult. Energično protestira proti taktiki, ki je z ničevno resolucijo v budgetnem odseku pokopala našo naravno kulturno zahtevo.

II. Slovensko dijaštvo pa vstraja v boju za najvišjo kulturno zahtevo svojega naroda in pričakuje trdno, da doseže slov. delegacija vsaj pod pritiskom vse slov. javnosti, katero vznemljati in opozarjati na slov. vseučiliško vprašanje ne bomo prenehali, v prihodnjem proračunu to, kar danes iz lastne volje ni mogla storiti.

III. Od slov. delegacije pa zahtevamo, da vsaj pri obravnavi srednjega šolstva izpolni svojo dolžnost kot zastopnica kulturnih teženj slov. naroda ter se z vso silo zavzame, da bodo obstoječi srednješolski zavodi na slov. zemlji tudi slovenski in z vso energijo zahteva ustanovitev novih Slovincem prepotrebnih srednješolskih in strokovnih učilišč.“

85. občni zbor štajerske kmetijske družbe.

Zanimanje za štajersko kmetijsko družbo se vočigled znatnim koristim, katere nudi svojim članom, čedalje bolj širi. Posebej raste zanimanje za njo na Sp. Štajerskem, kar ni najmanj zaslug „Narodne stranke“, ki je odstranila prejšnjo malomarnost in nekako škodljivo pasivno rezistenco spodnještajerskih Slovencev napram tej važni kmečki organizaciji. To je pot pozitivnega gospodarskega dela, ki koristi in pomenja več ko prazne fraze raznih političnih spekulativcev. Opomnimo tudi takoj tukaj, da sta v osrednji odbor družbe poleg deželnega odbornika g. Franca Robiča izvoljena dva odlična somišljenika „Nar. stranke“ gg. Ferdo Roš iz Hrastnika in Josip Mursa iz Krapja pri Ljutomeru.

Pretekli ponedeljek in torek se je vršil v deželnem dvorcu v Gradcu 85. občni zbor družbe. Ker nam je prostor skopo odmerjen, moremo podati le najvažnejše momente zborovanj, zlasti one, ki se tičejo naše ožje spodnještajerske domovine.

Proračun družbe za l. 1908 kaže znatno vsoto 321.290 K potrebščin in 315.232 K pokritja. Proračun se je odobril.

Nato se je vnel živahen razgovor o predlogih, katere so stavile posamezne podružnice. Najprej je bilo na vrsti glasilo kmetijske družbe, ki izhaja tudi v slov. prevodu: „Gospodarski Glasnik“. Poleg graške nemške ste sprožili tudi slovenski podružnici v Št. Jurju ob Juž. žel. in Sv. Marjeti pod Pt. predlog, naj se vendar enkrat razširi to glasilo v tednik, kakor se je to že sklenilo na lanskem občnem zboru. Predlog se je sprejel.

Podružnice v Št. Juriju ob Juž. ž., Sv. Marjeti pod Ptajem in v Slatini so predlagale še jedno zelo važno ureditev in spopolnitev družbe: za Spod. Štajersko se naj nastavi kot zastopnik glavnega tajnika poseben kmetijsko izšolan uradnik, ki bo deloval na Sp. Štajerskem kot potovalni učitelj in ob enem urejal „Gospod. Glasnika“, ki naj ne prinaša samo suhoparnih prestav iz nemščine, temveč izvirne slovenske gospodarske članke. Nemci so se temu protivili, a na pojasnilo dež. odbornika g. Robiča, da ta predlog nima politične tendence temveč da je stvarno utemeljen in opravičen, so predlog sprejeli. Odklonjen pa je bil vsled ugovora znanega štajercijanca Drogenika in Slovincem že od nekdaj sovražnega mariborskega Girstmajerja predlog videmske in marjetske podružnice, naj se izdajo tudi slovenska pravila družbe in tudi druge tiskovine, če pa ne že samoslovenske, pa vsaj dvojezične. Dasi je bil predlog zelo umesten, se iz omenjenega vzroka ni sprejel. Upati pa je, da Slovenci sčasoma tudi v družbi dosežejo svoje samoobsebi umevne jezikovne pravice. Sprejel se je tudi predlog sevnjske podružnice, naj se trudi tudi osrednji odbor doseči poštne proste uradne dopisnice za poslovanje podružnic z osrednjim odborom in uradi ter obratno. Slednjič so se tudi odobrile ustanovitve novih podružnic pri Malinedelji, v Šmarju, Mestinju, Planini, Ponikvi ob J. ž.

Pri razgovoru o živinoreji se je sprejel predlog judenburške podružnice, da se nameravana deželna podpora za hleve in gnojišča v znesku 15.000 K tako razdeli, da dobi Zg. Štajersko 10.000 K, Srednje in Južno Štajersko pa le 5.000 K. Utemeljeval se je ta predlog s tem, da živijo Zgornještajerci le od živinoreje. Po našem mnenju to tudi velja za skoraj vse spodnještajerske kraje. Koristen pa je predlog nekaterih zgornješt. podružnic, naj se vpelje enotno brezplačno cepljenje živine proti kužnim boleznim po celem Štajerskem, katero nadzoruje dežela. Ni pa to cepljenje obvezno, kar je le obžalovati. Sprejel se je še predlog, naj se dovoli občinam napraviti lastne jame za zakopavanje živine, katera je poginila.

Izid volitev v osrednji odbor smo že poročali kolikor se tiče Spodnještajerskega.

V torek je prišel na dnevni red tudi predlog 28 podružnic, med njimi 5 slovenskih (Vransko, Ormož, Šmihel nad M., Sevnica in Studenice), ki ostro ugovarja odprtju srbskih mej in proti stavbi nameranih obmejnih klavnic. Ker pa je vlada že sklenila trgovinsko pogodbo s Srbijo, se pozivajo štaj. drž. poslanci, da protestirajo proti njej v drž. zboru in pri poljedelskem ministertvu.

V tej zadevi se je oglašil tudi k besedi baron Rokitsansky, kateri je dejal, da bo sklenjena trgov. pogodba s Srbijo skoraj gotovo tudi sklenjena. Kaj je potem storiti? Zahtevati moramo od vlade, da se naj živinozdravniška kontrola na meji najstrožje izvršuje, da se domača živina ne okuži od tuje in da se zabrani uvažanje srbske živine čez Bosno z najstrožjimi sredstvi.

Vinogradnike bo zanimalo, da se je sprejel predlog šentiljske podružnice, da se zniža dosedaj veljavna mera vina, katero sme vinogradnik prodati, od 56 na 20 litrov.

Na predlog osrednjega odbora se podeli zlata priznalna kolajna med drugimi g. ces. svetniku dr. Gustavu Ipavcu, posestniku v Št. Juriju ob J. ž. Srebrno kolajno sta dobila izmed Spodnještajercv posestnica Drolz v Laškem trgu in oskrbnik Flucher pri Velikinedelji, priznalno diplomu pa g. nadučitelj Četina v Laškem trgu.

V torek popoldan se je vršil v hotelu „nadvojvoda Ivan“ banket, na katerem se je izgovorilo dokaj napitnic.

Omeniti je še, da dokaj predlogov ni prišlo na dnevni red in na razgovor. Te so se dale osrednj. odboru v pretres. Dočim smo morali lansko leto svoje poročilo z obžalovanjem skleniti, da so slov. podružnice razun studeniške skoro vse molčale, je bilo to letos popolnoma drugače in se bodo naše podružnice od leta do leta bolj skazovale ne le s pametnimi predlogi na občem zboru družbe temveč tudi z lepimi letnimi izkazi svojega delovanja.

Politični pregled.

Domače dežele.

V ponedeljek je bil položaj še zelo nejasen. Vse češke stranke so bile složne v tem, da mora pravosodni minister odločno proglasiti, da so Stremayerjeve jezikovne navedbe na Češkem veljavne ter da mora zavzeti nasproti upornim nemškim sodnikom, kateri so izključili češčino iz sodišč na takozvanem „nemškem“ ozemlju odločno stališče ter zahtevati od njih, da se v svojem uradovanju drže te zakonite navedbe. Minister dr. Klein hoče izjaviti, da priznava zakonitost Stremayerjevih navedb, da pa nima postavnih sredstev, s katerimi bi mogel nastopiti proti (tem upornim nemško-nacionalnim) državnim uradnikom. (Proti češkim in slovenskim uradnikom ima vlada dovolj postavnih ali vsaj upravnih sredstev. „To, je“, kakor je dejal predsednik Wessely, „nekaj drugega, to je vprašanje notranje justične uprave“). Nemcem je ta odgovor, ki ga namerava dati minister dr. Klein, preveč ter so z njim vsled tega nezadovoljni. Čehi s svoje strani se pa s takimi praznimi frazami tudi ne morejo dati odbiti. Oba češka ministra sta ponudila svoje demisije in Čehi so pripravljani stopiti takoj v opozicijo. Zato ni minister Klein dal v ponedeljek še nikake izjave, pač pa si baron Beck prizadeva v raznih konferencah duhove pomiriti. Ali se mu bode to posrečilo? V kratkem, morda jutri se mora odločiti.

V torek je prišlo do prvega resnega spopada v proračunskem odseku.

Vlada si je prizadevala izjavo pravosodnega ministra o uporu nemških sodnikov proti češčini tako dolgo zavleči, da bi se nemške in češke stranke o nje osebnosti zedinile. Ker se to ni dalo doseči je odgovoril minister dr. Klein brez obzira na to pogajanje med vlado in strankami. Dr. Klein ni v svojem govoru povedal nič novega — priznava veljavnost Stremayerjevih navedb, nima pa moči, da bi sodne uradnike prisilil, ravnati se v svojem uradovanju po teh navedbah Najvišjega sodišča. Minister predlaga, naj se sklene v tem vprašanju premirje, dokler se izdela točen in jasen jezikovni načrt, po katerem se ima rešiti jezikovno vprašanje na Češkem. To vprašanje naj se reši parlamentarnim potom, temeljem zakona in ne jezikovnih navedb, kakor se je dosedaj to delalo. Ta odgovor je razburil Nemce in Čeha. Čehi so takoj sklicali sejo in sklenili odpozvati svoja dva ministra iz kabineta in stopiti v opozicijo. Zdelo se je, da navstane vsaj parcielna ministerska kriza, pa že kmalu potem, se je opozicijska vladnih Čehov pod Kramářevim (?) in baron Beckovim uplivom tako ublažila, da so se začeli vmikati in so se spustili zopet v brezkončno pogajanje z vlado, katera predlaga nek dodatek ali pojasnilo k že dani izjavi ministra dr. Kleina. Najprej so Čehi grozili, da stopijo takoj v opozicijo, — po preteku par ur so že tako krotki, da pravijo, da bodo glasovali samo zoper proračun justičnega ministra. Nemci pa triumfirajo, rogajo se Čehom, da tavajo pod Kramářevim vodstvom od poraza do poraza. Minoli teden poraz v vsenčiliškem vprašanju — vsi Nemci tudi kršč. socialci — so glasovali proti Žáčkovi resoluciji — sedaj je Čehom dr. Klein jasno povedal, da je češčina sedaj faktično izključena in da bode v bodoče na temelju novega jezikovnega zakona izključena iz „nemškega ozemlja“. Res divni uspehi „pozitivne“ politike. S temi uspehi se dajo meriti še samo uspehi naše slovenske delegacije v državnem zboru.

V nedeljo je bil v Brnu v „Narodnem domu“ protestni shod proti Žáčkovi resoluciji o drugem češkem vsenčilišču. Zbralo se je v dvorani tri tisoč in na ulicah do 15 tisoč brnskih Čehov. Sprejeta je bila resolucija, ki obsoja vladno politiko čeških strank združenih v narod. klubu ter zahteva, da stopijo tudi ti poslanci takoj v opozicijo. Drugo češko vsenčilišče sme biti samo v Brnu.

Vnanje države.

Balkan. Anglija je stavila predlog o notranji upravi Macedonije. Angleški predlog bi bil Macedoncem v resnici pomagal. Ker se pa ne da Macedoncem pomagati, ne da bi se sultanu stopilo na prste — so vse evropske sile, katere kakor znano, kar gorijo za svobodo in razvoj balkanskih narodov, složne in to pot v resnici soglasno odklonile angleški predlog, kateri sega baje v vladarske pravice turškega sultana. Sedaj bodo diplomati raznih velelesil nastopili s svojo modrostjo. Rusija predlaga, da se naj postavi uprava treh macedonskih vilajetev (okrajev) pod nadzorstvo vseh šest velesil. Ta predlog se vsem dopade, mürzstegska pogodba, po kateri sta to nadzorstvo imela Rusija in Avstrija, je pokopana, na mesto rusko-avstrijskega „nadzorstva“ stopi nadzorstvo cele Evrope ali bolje rečeno, v Macedoniji ne bo nikakega nadzorstva več, turška vlada bode gospodarila v deželi brez kontrole po svoji volji — in prebivalstvo bo

pod turško vlado krvavelo, ne da bi se kdo v Evropi radi tega vznemirjal.

Slovenske novice.

Štajersko.

— Klerikalni načrti glede ljudskih šol v Celju. Klerikalci se v zadnjem času pridno ogibljejo javnega razpravljanja glede ljudsko-šolskega vprašanja v Celju. Pri zadnji konferenci pri Becku na Dunaju se je tudi govorilo le o gimnazijskem vprašanju, dasi ve vsak človek, da zlasti vprašanje češke ljudske šole v Celju naravnost kriči po rešitvi. Vlada zastopa stališče, naj ostane češka ljudska šola v Celju, dekliška naj gre izven Celja. Klerikalci pravijo: Dobro. A stališči so še poleg tega poseben dobiček zase: češka ljudska šola naj se preseli v doseđanje samostansko dekliško šolo, šolskim sestram pa naj pomore vlada na zemljišču Maksimilijaneja postaviti velik konvikt, v katerem bi namestile tudi gospodinjstvo šole itd. Ne glede na to, da so sedanji prostori v samostanski šoli tudi zelo nedostatni, o čemur tožijo sestre same, bi na ta način bili celjski in okoliški Slovenci oropani javne dekliške ljudske šole. Kako se postopa v sedanji samostanski šoli z učenkami, to je pokazal slučaj Karnjevšek. In kako bi vobče prišli v 20. vekn do tega, da nam slavna vlada mesto javne ljudske šole vsili klostersko? Sedanje stanje je nevdržljivo — in tako bi naj ostalo tudi v prihodnje. Klerikalci nameravajo to in igrajo z Beckom pod jednim klobukom: za te klerikalne načrte in pa celjskim nemškutarjem na ljubo se ne reši celjsko ljudsko šolsko vprašanje. Ta slučaj pa tudi jasno osvetljuje zavratnost in nepoštenost naših klerikalcev.

— Celjska „vahtarica“ v nekem člančiču našteva, „koliko“ imamo v ministerstvih uradnikov, namreč niti ne 10, dasi nam bi jih šlo najmanj še enkrat toliko. Nemci bi seveda radi vse požrli; ako pa se jim to navzlic Becku noče popolnoma posrečiti, pravijo, da se „slavizira“.

— Iz Celja. Bivši železn. uradnik Schönthoner, ki je, kakor znano, ogoljufal Južno železnico za 42.000 K in bil v Celju oproščen, pride pred najvišje sodišče, ki bo še enkrat sodilo o njegovi zadevi.

— Iz celjskega „Čuka“ hočejo klerikalci napraviti „močno centralno organizacijo“ na Sp. Štajerskem. Vse kar je res: vikar Gorišek je zelo podjeten mož, kateremu se bo nedvomno posrečila tudi ta ideja.

— Iz celjskega občinskega sveta. Domovinsko pravico sta dobila Obad in Podgoršek. — Po novih ulicah morajo kupiti hišne tablice s številko in imenom ulice hišni posestniki sami. — Zadeva Posojilnične stavbe bo menda tudi skoro rešena. — Vodovod bodo začeli ta teden graditi in ga mislijo imeti do jeseni gotovega. Dela je prevzela tvrdka Schwarz za 541.000 K. Razsodba upravnega sodišča glede okrajnega doneska 40.000 kron še ni znana.

— Celjski „Nemški dom“ stane v vsem skupaj 538.000 K. Zadnji čas Nemci zelo pridno darujejo za njega; društvo za stavbo in vzdrževanje istega je dobilo nad 25.000 K. — V smislu novega obrtnega zakona se upelje tudi v Celju pri obrtnih zadrugah nov načrt za pomočniške skušnje in se bode postavila posebna izpraševalna komisija.

— Nesreča. Pri stavbi novega davkarijskega poslopja v Celju se je včeraj sesul ognjebremen zid sosedne hiše in pokopal tri zidarje. Zidarja Treml in Majer iz Trnovelj sta težko ranjena. Prepeljali so ju v bolnišnico.

Tretji je dobil le na glavi lahke poškodbe. Čudimo se le, da mestna stavbena komisija, ki je pri slovenskih stavbah tako natančna, ni preiskala omenjenega zida, ki ni bil kakor se sedaj vidi, prav nič pritrjen in zelo slab.

— Obesil se je včeraj v celjskem policijskem zaporu nek potujoči obrtni pomočnik. Zalotilo se ga je pri beračenju. — V trafiko na oglu Graške ceste in Grabna bi včeraj popoldne kmalu zapeljal nek nepreviden hlapec voz gnoja. Le po čudežu ni pobil šip, jednega konja je pa itak pritisnilo k zidu.

— Bralno društvo v Gaberju n. znanja, da se nahaja društvena soba od 1. aprila naprej na Lastnem domu v hiši g. Grilca št. 118. — Usoja se tudi povabiti vse prijatelje društva, ki niso člani, da bi pristopili. Društvo je začelo marljivo delovati ter se nadeja vsestranske podpore.

— Člane „Bralnega društva“ v Gaberju poziva odbor, da vrnejo nemudoma društvu knjige, katere so si izposodili, a jih še niso vrnili.

— Škrlatica se je začela širiti v Gaberju pri Celju. Ali letos v Gaberju res ne bo konca nalezljivih bolezni?

— Svarilo pred agenti. Po Celju in Savinski dolini hodijo na spomlad agenti raznih tvrdk na Dunaju in v Budimpešti, ki ponujajo cene fotografije in slike. Mnogo ljudi se da zapeljati in si naroči fotografije in slike, ki so pa zelo slabo napravljene, dostikrat pa vobče ne dobe ničesar, dasi navadno plačajo neki znesek naprej. S tem so ne le sami oškodovani, temveč tudi naši domači fotografi. Mi imamo v Celju dober fotografski zavod gosp. Picka, čemu se tedaj dati opehariti od tujcev? Vrh tega pa takim agentom tudi po obrtni postavi ne bode dovoljeno tod naročil nabirati in opozarjamo oblasti na nje.

— Iz Griž. V griškem poštnem okolišu se upelje poštni pot, ki bo raznašal pisma po večkrat na teden. — Poštni nabiralniki se postavijo v Migojnici, Zabukovju (v vasi in pri rudniku) v Podkamniku in Zagrebenu.

— Na Ptujski gori priredi v nedeljo dne 5. aprila državni poslanec Ploj javen shod v prostorih Jagodič-kine gostilne.

— Umrli je na Vranskem posestnik Jože Muhi, star 79 let. N. v m. p.!

— Umazana konkurenca. „Slovenec“ trdi, da smo mi imenovali nove krščanskosocialne vžigalice, ki so baje namenjene v korist obmejnim Slovincem „umazano“ konkurenco vžigalicam Ciril-Metodove družbe. Mi smo govorili pač o „konkurenčnem blagu“ ne pa o „umazani konkurenci“. Ako pa gospodje to novo klerikalno oškodovanje naše šolske družbe imenujejo sami tako, pa mi nimamo seve ničesar proti temu. Ponavljamo pa, da bo rabil vsak naroden človek le narodne Ciril-Metodove vžigalice!

— Stavka v Mariboru. Stavkujočim krojaškim pomočnikom v Mariboru so se pridružili tudi mizarški pomočniki.

— V Ptujju je neznani uzmovič vdrl v stanovanje vikarja Pšunderja in tam začel pretepati vikarjevo postrežnico z namenom, da bi jo omamil. Ženska pa je začela silno kričati, na kar so prišli ljudje na pomoč in pregnali vlomilca.

— Iz Vranskega. Podružnica sv. Cirila in Metoda priredi 12. julija t. l. veliko veselico pod milim nebom. Naznanjamo to že danes, da se druga narodna društva na to ozirajo.

— Akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu javlja svojo preselitev v nove društvene prostore v Leonhardstrasse 4/I.

— **Volitve v konjiški okrajni zastop.** Predzadnja naša številka poroča, da bodo volitve v konjiški okr. zastop iz skupine kmečkih občin dne 30. marca. Zanimalo bi nas vedeti, kako je razmerje glasov v skupini veleposestva in ali slovenska stranka v tem obziru svojo dolžnost izpolnjuje. Čudno in skoraj neverjetno je, da ne bi bilo tu mogoče ničesar doseči; človek bi vsaj mislil, da mora biti v konjiškem okraju lepo število slovenskih posestnikov. Tedaj pozor, brez dela ni zmage.

— **Zvesta dekla.** Pri meščanu Thoma v Voitsbergu je služila dekla Marija Platzer celih 56 let. Pokopali so jo v petek v starosti 80 let.

— **Slavimo svoje moze!** Prispevki za spominsko ploščo pokojnemu tovarišu Strmšku kapajo tako po malem, da ni upanja, da bi moglo storiti „Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo“ že letos ob obletnici smrti pokojnikove svojo dolžnost in odkriti ploščo. — Vsa čast onim zavednim tovarišem in drugim rodoljubom, ki so se závedli takoj dolžnosti, ki jo nalaga pieteta do pokojnika in so takoj poslali svoj obolosl! Koliko pa jih je še, pri katerih je videti kakor bi pozabili, kaj nam je bil Strmšek?

Zato se obračamo ponovno s prošnjo do cenj. tovarišev in vseh zavednih rodoljubov, da store svojo narodno dolžnost in pomagajo postaviti skromen spomenik možu, ki je posvetil in žrtvoval vse svoje moči slovenskemu narodu in njegovi koristi.

Prispevki, katerih izkaz se bode objavil v „Učit. Tovarišu“, naj se pošiljajo na naslov: Hinko Šumer, učitelj v Šmarju pri Jelšah.

Za „Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo“:

Pav. Flerè, Tomo Kurbus,
t. č. tajnik. t. č. predsednik.

— **Kako so narodni?** V nedelje 22. m. m. sta šla skozi šolsko in gosposko ulico v Mariboru dva odlična slovenska duhovnika (imena so na razpolago), ki sta kakor nalašč prav glasno govorila nemški. Gospoda gotovo načeta žaliti nemških Mariborčanov; odkrito povedano, da osobito o enem teh gospodov ne bi mislili, da se sramuje na ulici svojega materinega jezika. Sicer pa razumljivo, saj živimo v času, ko se blišči nad lokalom slovenske posojilnice napis „Untersteierische Volkskasse“.

— **Najvišje priznanje** se je izreklo sekcijskemu svetniku v ministerskem predsedništvu g. dr. Ivanu Žolgarju, našemu štaj. rojaku.

— **Lažnjivost „Slovenskega Gospodarja“** je njegovega moralno odgovornega urednika dr. Korošca spravila že večkrat v duhovnika in poslanca nevreden položaj. Dosedaj je „Slov. Gospodar“ vedno trdil: Narodna stranka in nje poslanci (posebno Roblek), so krivi, da je srbska meja odprta. Ko smo poštenjaka zavrnil, da sploh ni kar tako odprta, ampak da je samo s Srbijo sklenjena nova trgovinska pogodba, po kateri je dovoljen iz Srbije zelo omejen in zelo obdačen uvoz določenega števila zaklane govedi in zaklanih prešičev ter raznih poljedelskih pridelkov in da je tudi ta pogodba bila sklenjena na temelju od prejšnjega parlamenta, v katerem ni bilo ne Robleka ne Ježovnika, sprejetega zakona, s katerim se vlada pooblašča skleniti s tujimi državami trgovinske pogodbe, je začel mariborski poštenjak pisati: odpretje srbskih mej je zakrivila **tudi** „Narodna stranka“... Pred tednom

torej je to zakrivila **samo** „Narodna stranka, sedaj pa **tudi** „Narodna stranka“. Ko bi temu le kdo verjel! Tako kratke pameti pa niti naročniki in pristaši „Slov. Gosp.“ niso. Kdo je glasoval za nagodbo z Ogrsko? Dr. Korošec in njegovi verni; proti pa so glasovali poslanci „Nar. stranke“. Na temelju nagodbe je dovoljen neomejeni in carine popolnoma prosti uvoz živine in vseh poljskih pridelkov z Ogrskega in Hrvatskega. Ta popolnoma prosti in neomejeni ogrski uvoz škoduje našim poljedelcem. Za to se imajo zahvaliti naši kmetje poslancem „Kmečke zveze“ in S. L. S., torej edinim pravim in pristnim zastopnikom — duhovniških, pardon, kmetjskih koristi.

Končno še to „Slov. Gospodarju“, ki pravi, da „liberalni“ listi ne vedo, kdaj se je sklenil pooblastilni zakon. Prejšnji parlament je sklenil 1906. l. kar tri pooblastilne zakone in sicer: zakon od 27. februarja 1906 za dobo od 1. marca do 30. junija 1906 d. z. št. 42 1906, zakon od 30. junija 1906 za dobo od 1. julija do 31. decembra 1906 d. z. št. 128 1906 in zakon od 28. decembra 1906 za dobo od 1. januarja do 31. decembra 1907 d. z. št. 259 1906. Na temelju teh brez sodelovanja poslancev „Narodne stranke“ sprejetih zakonov je vlada začela nova pogajanja s Srbijo. To je resnica, vse drugo je nepošteno zavijanje in slepenje nevednih in nerazsodnih volilcev.

— **Pater Anzelm Murn** je v 13. šte. „Slov. Gosp.“ priobčil dopis, iz katerega podajemo te le cvetke: „Res pa je, da sta njena dobra mati in teta deklico večkrat nagovarjale, naj pristopi k Marijini družbi; ona pa je rekla: „Mar. družba“ naj me v... piše“... Marijina družba deluje na to, da ne bi dekleta „otekala“. Podpisani slovesno obljublja, da bo skrbel za to, da bo Marijina družba liberalcem najhujši trn v peti. Na svidenje!“ To je poučno v več nego enem obziru. Prvič je ton, v katerem pater piše za tako pobožnega moža in snovatelja Marijinih družb že več nego nedostojen; nadalje priznava, da bo Marijine družbe tako vodil, da bodo postala „liberalcem“ trn v peti — torej da bo delal v pobožnih bratovščinah politiko in torej zlorabil verski čut svojih ovčic v politične namene. Pribijamo tudi to, da v napadeni notici v našem listu niso bile niti omenjene Marijine družbe, naš dopisnik je govoril le o „dekliški družbi“.

— **Gospodu Hoffmann-Wellenhofu** na znanje. Od 1. aprila t. l. je prenehala izhajati „Münchener Allg. Ztg.“ kot dnevnik in bo šhajala v bodoče samo kot tednik. „Münchener Allg. Ztg.“ je bil, kakor znano, najboljši nemški dnevnik; imel je zanesljiva strokovna poročila o političnem, gospodarskem in trgovskem položaju iz vseh dežel. List je bil pisan v resnici za inteligentne ljudi. Sedaj se mora pa spremeniti v tednik, ker je deficit v zadnjih dveh letih dosegel svoto 700 tisoč mark. To dejstvo priča, da si veliki in, kakor Vi vsi trdite, na čelu kulture korakajoči nemški narod, ne more začetkom dvajstega stoletja še vzdrževati v resnici inteligentnega dnevnika. Nemci pa imajo nebroj dnevnikov, ki dajejo podjetnikom milijone dobička, ker donajajo same kvante, neslanosti in odpadke iz vseh višjih slojev, posebno iz vladarskih in vladnih krogov. — Vi gospod

ste dejali, da mi Slovenci še nismo zreli za svojo univerzo. Glejte, Nemci imajo okolo 26 univerz, pa vender si ne morejo vzdržati dobrega dnevnika. Kako je neki to? Je li ta ljubi vaš nemški narod tako nesposoben za višjo kulturo ali pa so vaše obstoječe univerze tako slabe, da ne morejo vzbuditi smisla za višje potrebe v njem? — Bi li torej ne kazalo, da se vborni Slovenci rešimo upliva teh vaših univerz?

— **Obesil se je** v Gradcu 35 letni delavec Župan iz Velenja.

— **Nesreča.** Zadnji petek sta se vračala kmet Jur in njegov osemletni sinček s sejma v Vitanju domu v Verhole. Jur je bil malo vesel in je zablodil s ceste ter padel čez neko pečino 25 metrov globoko. Potegnil je tudi svojega sina seboj v globočino. Oče je mrtev, sin še morda ohranijo.

— **Trboveljska premogokopna družba** ustanovi ob priliki cesarjevega jubileja podporni zaklad za delavske vdove. Občni zbor družbe, ki se je vršil v ponedeljek na Dunaju, je določil v ta namen 20.000 K. Družba razdeli letos 9 odstotno dividendo.

— **Lueger**, dunajski župan, se je vozil včeraj tudi tod mimo. V Ljubljani so ga svečano sprejeli klerikalci, Šuklje in Šusteršič v imenu dežele kranjske (!). Šuklje ga je vabil, naj gre enkrat na Gorenjsko na letovišče. Tudi v Gradcu so pozdravili župana klerikalni Nemci s — heilklici. — V Ljubljani se mu je klicalo samo „hoch“.

— **Cene klavne živine na Dunaju** dne 30. marca. Na sejem se je prignalo 3143 glav živine, med njimi 497 glav suhe živine. Cene so bile boljše pri prima blagu za 1—2 K, pri blagu druge vrste za 2—3 K, tudi slabša živina je bila za 2—4 K dražja. Podražanje je bila zlasti posledica slabega obiska. Plačalo se je za 100 kg žive teže: ogrski pitani voli od 52—84 K, galski od 76—92 K, nemški od 68 do 94 (celo 100) K, biki od 54—68 K, krave od 52—76 K.

Kranjsko.

— **Umril se je** v Trzinu v starosti 62 let inženir g. V. Polak. Pokojnik je bil plemenit značaj in vnet narodnjak. N. v m. p.!

— **Vzorni rodoljub.** Umrli inženir Viljem Polak je volil Ciril-Methodovi šolski družbi 188.000 K. Užitek od te glavnice imata do smrti deloma njegova žena, deloma sestra. Nadalje je volil tržiškemu „Sokolu“ 3.000 K, bralnemu društvu, otroškemu vrtu in za slov. učila v Trzinu po 3.000, 2.000, odnosno 1.000 K, dijaški kuhinji v Kranju 6.000 K, za učitelja petje in godbe v Trzinu 6.000 K, za slov. tehniške pa je volil ustanovno glavnico 15.000 K. Vsa omenjena društva uživajo samo obresti od voljenih zneskov. Takega rodoljuba še nismo imeli Slovinci!

— **Poštni oficijanti — pozor!** Ljubljanska podružnica poštinih oficijantov in aspirantov se je odcepila od deželne zveze poštinih oficijantov in aspirantov v Trstu ter sklicuje na dan 1. aprila 1908 ob 8. uri zvečer posvetovanje za ustanovitev deželne zveze II. s sedežem v Ljubljani. — Tovariši na deželi se naprošajo, da se po možnosti udeležijo posvetovanja, katero se vrši omenjenega dne v „Preširnovi sobi“ gostilne pri „Novem svetu“, Marije Terezije cesta.

Pripravljalni odbor.

— **Novi kranjski dež. odborniki** so grof Barbo, dr. Tavčar, dr. Lampe in dr. Šusteršič. Za dr. Šusteršiča, ki je izvoljen iz cele deželne zbornice, so glasovali tudi Nemci. Takoj v sobotni seji se vložil nujni predlog od cele zbornice po spremembi dež. volilnega reda. Izvolil se je ustavni odsek 12 članov, ki se bo posvetoval o novi volilni reformi.

— **Stavkati prično** čevljarški pomočniki v Ljubljani dne 5. aprila. — Na opazovalnico za umobolne so odpeljali restavraterja Frica Novaka v Ljubljani.

— **V kranjski deželni svet** sta izvoljena v deželnem odboru dr. Šusteršič in dr. Lampe. Zdaj pa nastanejo lepi časi za kranjsko šolstvo! Kako se bo godilo kranjskemu učitelstvu odslej, povesta ti dve imeni dovolj! — V deželni agrarni svet pa je izvoljen dr. Tavčar, torej mestni poslanec! Zakaj se „Sl. lj. str.“ ni pobrinila za to mesto, saj zmiraj trdi, da je zastopnica kmečkega ljudstva?

— **Ljubljanski časnikarji** niso zadovoljni s prostorom, kateri se jim je odkazal v deželni zbornici kot poročevalcem. Zahtevajo boljšega, če ne pa ne bodo časniki ničesar poročali o sejah.

— **Utonila je** v Borovnici neka Leban, doma v Medjimurju na Ogrskem. Ženska je bila pijana.

Primorsko.

— **Deželni glavar na Goriškem.** Nekateri listi poročajo, da ostane dež. glavar Pajer, njegov namestnik pa naj bi bil slov. kler. dr. Gregorčič. Tržaški „Balkan“ poroča, da je kandidat za mesto glavarja dr. Gregorin.

— **Za beneške in obmejne Slovence!** Rodoljubi! Na sestanku goriškega dijaštva dne 15. svečana 1908 so sklenili dijaški nabirati knjige v svrhu ustanavljanja knjižnic v narodno eksponiranih krajih. Potem se je pa še posebno sklenilo podpirati naše zatirane brate na Beneškem. Rodoljubi! Na Vaša srca se obračamo, da podpirate te plemenito delo s tem, da darujete kako knjigo; dobrodošle so nam tudi knjige naboženske vsebine (tudi molitveniki). Kdor se čuti Slovenca, naj nam priskoči na pomoč. Pokažimo, da čutimo i mi težko breme svojih narodno umirajočih bratov onstran meje. Knjige, koje bo dijaški odsek razdeljeval mej beneške Slovence potom tamošnjih rodoljubnih duhovnikov, naj se pošiljajo na: „Rastko Rijavec, Riva Corno 6, Gorica“. Imena darovateljev se objavijo v časopisih.

— **Nadomestne deželnozbornske volitve** v skupini veleposestva so se izvršile v ponedeljek. Izvoljen je namesto dr. Franka, ki ima že mandat v splošni skupini, župan Šavnik iz Bilj. Dobil je 94 glasov, „samostojni“ klerikalec Zucchiatti pa 5.

— **Namestnikom deželnega glavarja** na Goriškem je mislila vlada imenovati navzlic napredni večini slov. delegacije klerikalca Gregorčiča. Sedaj pa je baje opustila ta načrt.

— **Italijanska nestrpnost.** Tržaško trgovsko in pomorsko sodišče je naprosilo tržaško trg. in obrtno zbornico, naj imenuje tudi take sodnike lajike, ki znajo slovenski. Zbornica je to odklonila, a sodišče si bo pomagalo tudi brez zbornice.

— **Ker ni imel dela**, se je v Trstu obesil delavec Bizjak. Zapušča štiri otroke.

Svetovne vesti.

— 10.000 delavcev, ki nimajo dela, je v Novem Yorku demonstriralo in prišlo je pri tem do boja s policijo. Nek delavec je vrgel bombo, ki je ubila dvoje ljudi in jih mnogo ranila.

— Ponarejali so doslej neznani zločinci tisočrinski belgijski papirnati denar. Doslej so odkrili 21.000 ponarejenih bankovcev.

— Umrli je na češki tehniki v Pragi profesor za vodne in predorne stavbe Kristjan Peterlik.

— Nemški kancelar Bülow se je mudil v ponedeljek na Dunaju in bil pri cesarju sprejet v polurni avdijenci.

— Velik požar je divjal v rumunski vasi Van Falu na Ogrskem. Neka ženska je pekla kruh in je vsled neprevidnosti zatrosila ogenj. Zgorelo je 118 hiš, mnogo živine in žita. Škoda znaša pol milijona kron.

— Jubilejne smodke nosijo ovitke v frankfurtarskih barvah. To bo vzbudilo v slovanskih krogih veliko nevoljo.

Društvene vesti.

— Občni zbor obeh podružnic družbe sv. Cirila in Metoda v Celju se vrši v soboto 11. aprila ob 8. uri zvečer v Čitalnici s sledečim sporedom: 1. tajniško poročilo, 2. blagajniško poročilo, 3. poročilo preglednikov, 4. volitev obeh odborov in delegatov za glavno skupščino, 5. slučajnosti.

Prodaja se

gospodarsko poslopje s hišo, sadnim vrtom, travnikom, lepo gošo z dobro zraslim drevjem ter več njivami po jako ugodni ceni v Ljubiji, občina Mozirje. Kupci se naj zglasijo pri Ivan Brezovniku v Mozirju.

Več 1000 komadov

šamotne opeke

„Feuerfeste Ziegeln“

se dobi po nizki ceni v prejšnji porcelan tovarni na Vranskem p. Celju.

Kunce velikane

belgijske velikanske, francoske ovnovske kunce in križanje teh pasem, od premiranih, ne pod 6 kg težkih plemenitih staršev prodaja najceneje

Rudolf Löwy

206 5-3

reja kuncev v Središču na Štajerskem. — Za odgovor se naj priloži znamka.

Prodaja se

dobro ohranjena

železna blagajna

od tvrdke Wiese & Co. — Več se polzve pri And. Elsbacher na Laškem.

Franjo Gnilišak

pri Sv. Barbari v Halozah

naznanja, da ima več tisoč

ključecov riparie portalis

naprodaj. — Cena po dogovoru.

217 2-2

Sprejme se takoj v izdelovanju cementnih izdelkov, kakor opeke, korit, podstavkov itd. dobro izurjeni

delavec

za neko novo ustanovljeno podjetje na Kranjskem.

Naslov pove upravništvo Domovine.

215 3-2

SUKNA

in modno blago za obleke priporoča tirma

K. Rocian

tovarnica za sukno v Humpolcu na Češkem.

Tvorniške cene. { Vzorci franko.

Zvezna tiskarna

Schillerjeva ulica Celje: Štajersko.

Izvršuje v svojo stroho spadajoča dela okrasno in po konkurenčnih cenah.

Steckenpferd

lilijno mlečno milo

Najmilejše kožno milo.

Nova vinska postava

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.

Vozičke

za otroke, korbe in kovčege za potovanje, taške za v roko, palice, dežnike in galošne, priporoča

P. Kostič v Celju.

Milan Hočevar — Celje

Glavni trg št. 10

Priporoča za nakup bližajočih se velikonočnih praznikov:

popolnoma sveže in prve kakovosti rosine, civebe, grozdjče, mandelne, pignole, lešnike, fige, rožiče, bosanske češpije, arancine, citronado, čokolade, strd, maslo, pristno svinjsko mast, pšenično moko vseh števil, izvrsten čaj, rum, konjak, slivovko, vinsko

žganje, brinjevo in vse druge vrste žganja.

Vse vrste vrtnega in poljskega semena, rafiie, galice žvepla, bartelnovo klajno apno, kakor tudi vse vrste cerkvenih sveč, kadilo in oljčno olje Rogaško in Račajsko kisel vodo in tudi vse druge mineralne vode.

Učenca

s primerno šolsko izobrazbo in marljivega sprejme takoj

Zvezna fiskarna v Celju.

MARIBOR! MARIBOR!

M. BERDAJS

najstarejša trgovina s semeni

priporoča svojo veliko zalogo raznih vrst deteljnega, travnega, vrtnarskega in gozdnega semena po nizki ceni.

180 12-8

Glavna zaloga za Barthelnovo klajno apno.

Glavna zaloga poljskega gipsa, najboljšo sredstvo za polje in travnike.

Častno priznanje Mariborske poljedelske razstave 1885.

MARIBOR! MARIBOR!

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KVEDER žalec v Savinski dolini, Štajersko.

13 130—33